

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Tamás Ernő*
 Cím: *Apponyi Albert és Tisza István levele az Ady-gyűjteményben*

Forrás: *Pesti Hírlap*

Asz. (Hely) *1942 XI. 5.* (Idő) (Köt. v. füz.) (C)

Osztályozás

Tárgy *92*
 Hely *Ady Endre*
 Idő *'1942'*
 Személy

Apponyi Albert és Tisza István levele az Ady-gyűjteményben

Ujabb tárgyakkal gazdagodott a múzeum Ady-émlékszobája

Ady Endre testvéröccsének özvegye, Ady Lajosné mint ismeretes, nemrégiben a Nemzeti Múzeum, könyvtárának ajándékozta a nagy költő reámaradt bútorait, leveleit, fényképeit, emléktárgyait. Az Országos Széchenyi Könyvtár főigazgatója, dr. Fritz József akkor elhatározta, hogy Ady-émlékszobát rendez be a könyvtár egyik helyiségében és ebben kiállítja ezeket az emléktárgyakat. A muzeális értékű Ady-anyag legutóbb új, érdekes tárgyakkal gazdagodott, de az emlékszobát a közönség egyelőre még nem látogathatja. Dr. Kozocsa Sándor egyetemi m. tanár, a kiváló irodalomtörténész dolgozik az anyag rendezésén. Kalauzolásával megtekinthettük az Ady-émlékszobát és nyilatkozatából tájékozódhattunk a rendezés alatt álló anyagról és a kiállítás terveiről.

A gyűjtemény legértékesebb darabjai

— A Nemzeti Múzeum könyvtárában őrzött Ady emlékgyűjteményben nagyobb tárgyak az érmindeztenti szülői házból való bútorok, amelyek egykor Ady Endre szobájában vol-

tak. A tárgyakon kívül hatszáz le-
 vél jutott a könyvtár birtokába. Özvegy Ady Lajosné kiállításba helyezte, hogy ha megjelenik most készülő „Ady a családban” című emlékirata, az egész levelezési anyagot a múzeumnak adja. Kétezer levélről van szó. Ezek az Ady Endréhez írott levelek nemcsak érdekesek, hanem irodalomtörténeti értékűek is. Közük találjuk gróf Apponyi Albert, gróf Tisza István, Babits Mihály, Móricz Zsigmond, Pintér Jenő és a kiváló irodalomtörténész, Horváth János leveleit is. Ugyanakkor jut a könyvtár birtokába Ady híres Léda-versének, az „Elbocsátó szép üzenet”-nek első kézirat-fogalmazványa, valamint a költő egyetemi leckekönyve és nagyváradi ujságírói igazolványa, egy-egy eddig ismeretlen Ady fényképpel. Ady Lajosné a múzeum könyvtárának ajándékozta a költő kedvenc bibliáját is. Ady ezt a régi bibliát mindenhol magával vitte, Párisba éppen úgy, mint Erminde-szentre, vagy Csucsára. Végül élete utolsó éjszakáján, halálos ágyán kínjai közben, meghasonlottan, marcangolni kezdte sokat olvasott bibliáját

és széttepte a fedelét.

Megtudjuk a levelekkel kapcsolatban, hogy Ady életében minden hozzáírt levelet megőrzött. A legtöbb levelet nők írták és a költő néha egy-egy különös sort vetett a levelek szélére. Különben minden levélre felelt. Kezdetben maga írta a válaszokat, de híre-neve nőttén a levelek rendkívül elszaporodása következtében, előbb tollbamondta titkárának, Steinfeld Nándornak a feleleteket, majd egyszerűen rábízta, hogy tetszése szerint válaszoljon rájuk.

A gyűjtemény az év tavaszán újabb Ady-émléktárgyakkal gazdagodott. Márffy

Ödön, a kiváló festőművész, Boncza Bertának, Ady Endre özvegyének második férje ajándékozott több emléktárgyat a könyvtárnak. Ajándékai közül legértékesebb Ady első halotti maszkiája, amelyen még a költő néhány odatapadt hajszála is látható. Márffy Ödöntől került a múzeumba a költő pesti íróasztala, könyvtárának néhány Ady-kézjeggyel ellátott francia példánya, továbbá több Adynak dedikált könyv és hozzáírt levél, valamint Ady és „Csinszka” minden koszorúszalagja. Dénes Zsófia író is megvált Ady-émlékeitől és azokat — ötven levelet, több dedikált fényképet — az emlékszobának adományozta. Ezenkívül Ady barátai és az Ady-

emléktárgyak gyűjtői Erdélyből és Budapestről számos apró emlékekkel gazdagították a gyűjteményt.

Az érmindeztenti szoba — a múzeumban

Körülnézünk az Esterházy-palotában lévő emlékszobában, amely az érmindeztenti szoba külsejét, hangulatát varázsolja ide. Az ajtó mellett áll Ady egyszerű, fényezett íróasztala, amelyen nem egy érmindeztenti keltezésű versét írta. A fiókokban mindennapi tárgyak, ezek sorában egy hintőporos doboz, úgy, amint valamikor használta azokat. Az asztal fölött Ady-fényképek közt ifjabb Wlaszics Gyula államtitkárnak a költőről készített ceruzarajza függ. Az ablak előtt székekkel körülvett asztal, ki-varrott terítőjén régimódi, világoskék üvegburás petróleumlámpa. Odébb egyszerű ágy, bevetve, kis állványos tükör, a falon családi fényképek és Márffy Ödön festménye Csinszkaról. A kép akkor készült, amikor Csinszka már a felesége volt.

Ez a szoba csak ideiglenes helyiség, mert a nagy anyag kiállítására nem alkalmas.

— Az anyag rendezése — mondta Kozocsa — huzamos ideig tart. 1944 januárjában lesz Ady halálának negyedszázados fordulója. Ekkor akarjuk megnyitni az Ady-gyűjte-

ményt, de előbb országos kiállításon, ünnep keretében mutatjuk be a Nemzeti Múzeum kupolacsarnokában. Nyomatott katalógust is tervezünk az értékesebb emléktárgyak fényképeivel. Az anyagot három részre osztjuk. Külön csoportosítom az Ady életére vonatkozó tárgyi és írott emlékeket, külön az Ady és kortársai kapcsolatát érintő dolgokat és más csoportban költészetének emlékeit.

Ady Endre nem egy versében álmodozott költészetének jövőjéről és a halálát megelőző esztendőben írta az „Ifjú szivekben élek” című láttnoki költeményét. „Kezében óriás rostával áll az Idő és rostál egyre” — írja egy másik versében. Ady Endre versei nem hullottak át a rostán, hanem megmaradnak az időben és halhatatlanságának egyik jeleül rendezték be az Ady-émlékszobát a múzeumban.

Ferenc Berná